

Hedepletvinge på Hedelund

Sæson 2018

I alt 105 forskellige Hedepletvinger på Hedelund fra 20. maj – 12. juni.

Heraf blev 50 % af individerne (53 individer) genfundet mindst én gang.

I alt 19 larvespind lokaliseret medio august.

Gul markering: Flyveområder
Blå markering (øverste venstre hjørne): 2 naboobservationer
(én af disse senere observeret inden for gul markering)
Tallene angiver antal larvespind

Indhold

- Side 3: Vejrrapport for flyvesæsonen
- Side 4: Hedepletvinger er meget forskellige
- Side 5: En Hedepletvinge kan altid genkendes – selv efter mange dage
- Side 6: Om individ-identifikation
- Side 7-8: Forsøg med timelapse fotografering
- Side 9: Vinterens rydning
- Side 10: Hedepletvinger på Hedelund. Nr 1 – 50
- Side 11: Hedepletvinger på Hedelund. Nr 51 – 100
- Side 12: Hedepletvinger på Hedelund. Nr 101 – 105 + sammenligning af individer fotograferet med hhv. Nikon kamera og timelapse-kamera
- Side 13-19: Genfundne individer
- Side 20: Edderkopper er farlige for Hedepletvinger

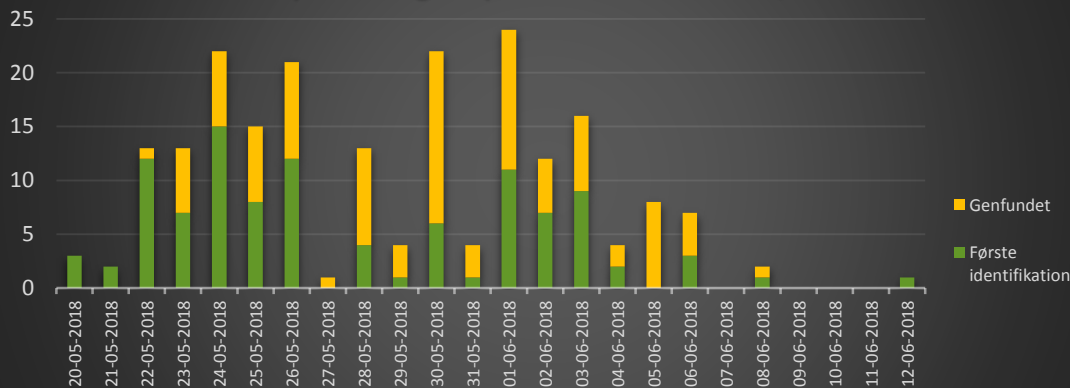
Godt vejr

gav Hedepletvingerne en god sæson i 2018

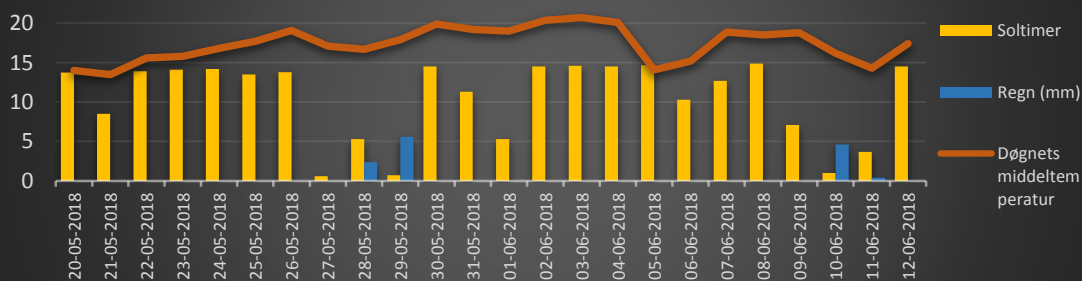
24 dage i flyvesæsonen.
Heraf

- 17 meget solrige
- Dagstemperatur op til 27,3°C
- 3 nætter med temperatur under 10°C.
Koldeste nat: 4,4°C
- Kun en enkelt dag som var blæsende
- Kun 3 dage med regn

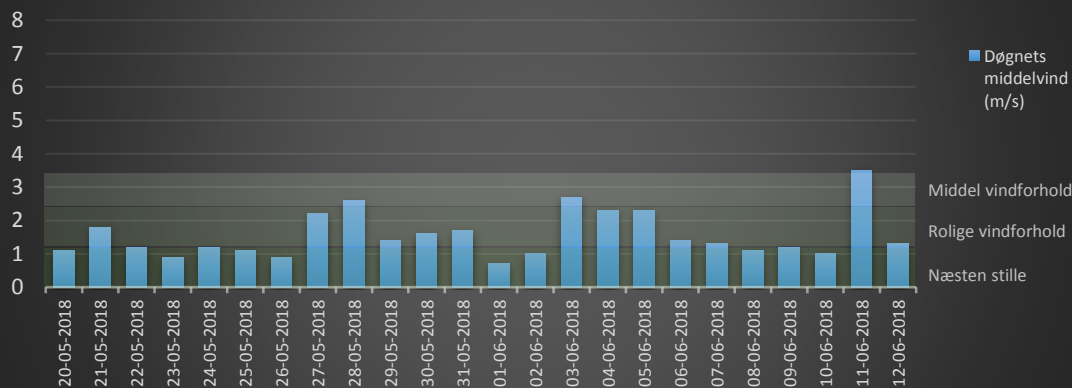
Hedepletvinger på Sortkær Hede, 2018

Sol, temperatur og regn

Vind

Hedepletvinger er meget forskellige

Meget hvid i lyse felter

Meget mørke bagvinger

Typisk eksemplar

Kun lidt kontrast. Selv lyse felter er orange

Stor kontrast

Et Hedepletvinge-individ kan altid genkendes - selv efter mange dage.

21. maj 2018

30. maj 2018
10. dag

5. juni 2018
16. dag

Udsnit af
højre
forvinge

Afvigelser fra "normalen" i de sorte aftegninger forbliver uændret i hele sæsonen.

Hedepletvingen er meget konstant i farven i modsætning til f.eks. Okkergul Pletvinge, som mister meget af farvepigmentet.

Det sorte "hjerne" er meget karakteristisk for dette individ. Hos de fleste Hedepletvinger er feltet orange med eller uden en sort streg igennem. Sammenholdt med de øvrige felter er der ingen tvivl om, at det er samme individ.

Om individ-identifikation

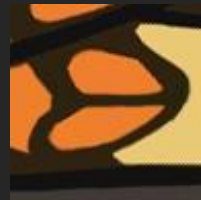
Til genkendelse af tidligere observerede Hedepletvinger er et udsnit af højre forvinge benyttet.

Formen på felterne er forskellige fra individ til individ, men ikke alle felter er lige velegnet til identifikation.

Felt 1 på figuren til højre er ofte et væsentligt felt til identifikationen.

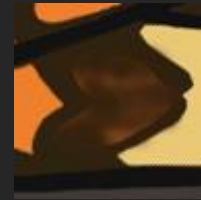
En stiliseret "standard"-forvinge med en typisk tegning.

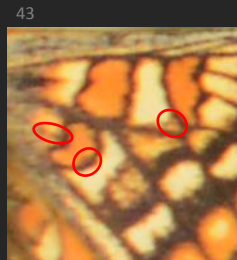
Hos ca. 70 % er felt 1 delt eller med svag deling, men med tydelige orange dele

Hos ca. 20 % er felt 1 udelt og med tydeligt orange pigmentering inden for omridset

Hos ca. 10 % er felt 1 sort, meget mørkt eller grumset uden tydelige orange pigmentering – f.eks. som vist på forrige side.

Vingeudsnit fra to forskellige individer. De ligner hinanden meget, men har dog nogle små, sikre kendetegn.

Hhv. 5 og 11 dage senere ses de individ-specifikke kendetegn stadig.

Jo tættere en vinge er på "standard"-tegningen, jo sværere er den at identificere.

Er der meget afvigende karakteristika, kan sammenligning af to felter være nok til identifikation, men er vingen tæt på "standard-tegningen", da kan det være nødvendigt at sammenligne 4-5 felter – evt. hele vingen.

En anden belysning eller "skæv" kameravinkel kan besværliggøre identifikationen, men individspecifikke kendetegn vil stadig være der.

Forsøg med timelapse fotografering

En henvendelse fra Institut for Bioscience, Aarhus Universitet, på baggrund af individidentifikation førte til et forsøg, hvor der blev opstillet 5 timelapsekameraer til automatisk overvågning af hedepletvinger i hedepletvingernes flyvesæson med henblik på – om muligt – at finde en ny metode til opgørelse af bestandsstørrelse gennem automatisk identifikation af hedepletvingerne på billederne, der blev taget.

Kameraerne blev så vidt muligt opstillet ved nektarkilder og skulle gennem hele sæsonen tage et billede hvert halve minut i tidsrummet fra 10:00 til 18:00.

Kameraerne blev flyttet rundt på flyvelokaliteterne, hvor der var observeret hedepletvinger. Men udfordringerne med at få billeder, der kunne egne sig til individidentifikation var mange. Bl.a.

- Hedepletvinger har ofte sammenklappede vinger, når de suger nektar – de bedst egnede billeder til identifikation tages, når de raster.
- Kameraerne tager billeder fra samme position – uanset hvordan hedepletvingen sidder. Skæve vinkler vanskeliggør eller nogle tilfælde umuliggør identifikation på baggrund af vingemønsteret.
- Meget svært at forudse, hvor en fotofangst vil være sandsynlig. Af mine egne billeder er kun ca. 10% af billederne taget på tue-vækster (engelskgræs, kællingetand, tormentilpotentil). Resten er taget på vækster, der er spredt ud over det hele – f.eks. græs, små træer, høgeurter, syre, ranunkel.

Venstre: Claus leverede kameraerne.

Højre: 3 eksempler på billeder fra timelapse-kamera. Kun det midterste kan bruges til identifikation.

Forsøg med timelapse fotografering

Om billederne fra timelapse-kameraerne er tilstrækkeligt gode til individidentifikation er endnu uvist, men ud fra stikprøver er det min vurdering, at det bliver relativt få billeder, der kan anvendes.

For mig var det en fantastisk mulighed for at se, hvad der i øvrigt var kommet med på billederne. Langt fra alle billeder er gennemgået (mange viste ingen insekter), men særlig interessant var det at:

- Det har hidtil været mit indtryk, at hedepletvinger ikke bliver ret lang tid på samme sted, medmindre de raster. Billederne afslører, at en hedepletvinge sugede nektar på samme tue af engelskgræs i 8 min.
- Netop engelskgræs er en forholdsvis velbesøgt nektarkilde for hedepletvinger. Også væsentlig mere en tormentilpotentil og kællingetand.
- Mange andre insekter er blevet fotograferet. Bl.a. Smalrandet Humlebisværmer, Engblåfugl, Dværgblåfugl, Sortåret Hvidvinge, Okkergul Pletvinge, Almindelig Blåfugl og forskellige Bredpander.
- I felthåndbogen på FugleogNatur står der om Smalrandet Humlebisværmer: ”Denne dagflyvende aftensværmer begynder allerede at flyve ved 10-tiden om formiddagen. Omkring klokken 13 tager iveren af.” Timelapsekameraerne har taget mindst 15 billeder, hvor humlebisværmeren er med. 11 af billederne er taget efter kl 13 (heraf 10 efter kl. 16), mens kun 4 billeder er taget mellem kl 10 og 13.

Billederne oppefra (taget af timelapse-kameraer):

- **Engblåfugl** (andet billede viser undersiden). Tidligere kun observeret på nabomarken.
- **Okkergul pletvinge** – kan sidde meget lang tid på samme kløverblomst.
- **Sortårete Netvinge**.
- **Smalrandet Humlebisværmer** var med på mange billeder.

Vinterens rydning

I løbet af vinteren 2017-18 blev der ved rydning af træer og buske åbnet mere op fra Hedepletvingemarken ind i det tilstødende område med især revling. Det nye område blev taget i brug af Hedepletvingerne, som dermed har fået et lidt større areal at flyve og raste på. Det blev til mange observationer i det "nye" område.

Røn, pil, eg og birk blev fjernet i løbet af vinteren. Dermed er fyrreskoven med et tæt bunddække af revling blevet direkte tilgængeligt fra "Hedepletvingemarken". Tormentilpotentil står i tuer i overgangen mellem mark og skov.

Hedepletvinger på Hedelund – sæson 2018. Nr 1 – 50 ud af i alt 105

* Genfund

Hedepletvinger på Hedelund – sæson 2018. Nr 51 – 100 ud af i alt 105

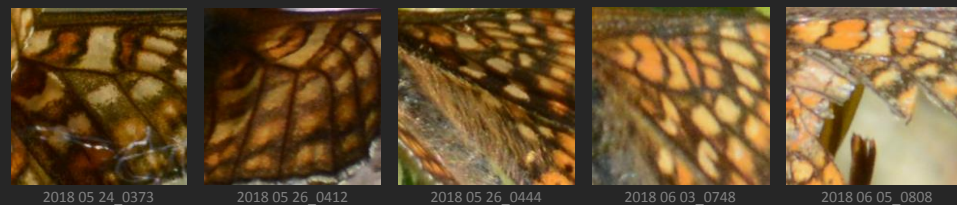

* Genfund

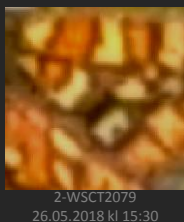
Hedepletvinger på Hedelund – sæson 2018. Nr 101 – 105 ud af i alt 105

Dertil kommer nogle Hedepletvinger, hvor fotodokumentationen var for ringe til identifikation:

Sammenligninger fra Timelapse-kameraerne:

Genfundne individer: 53 ud af 105

Største datospænd:

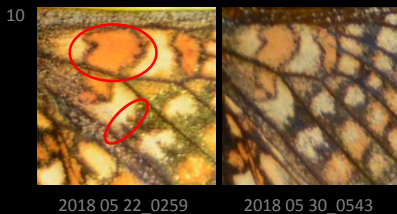
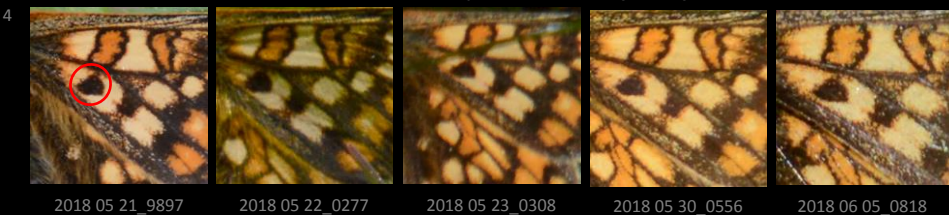
21.05. – 05.06. (16 dage) nr. 4

21.05. – 01.06. (12 dage) nr. 5

25.05 – 05.06 (12 dage) nr. 43

Flest genfund: 7 (nr 33 og nr 43)

Største datospænd: 21. maj – 6. juni

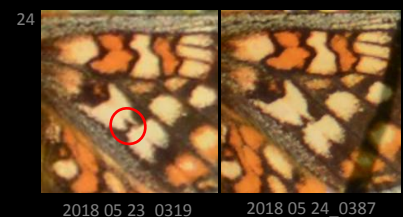
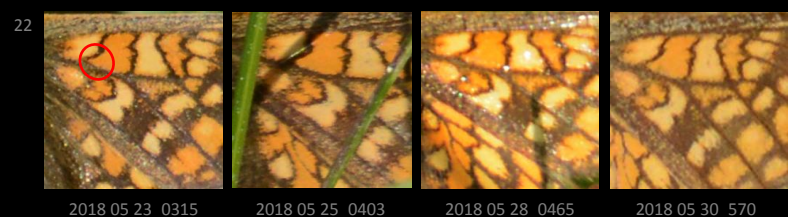
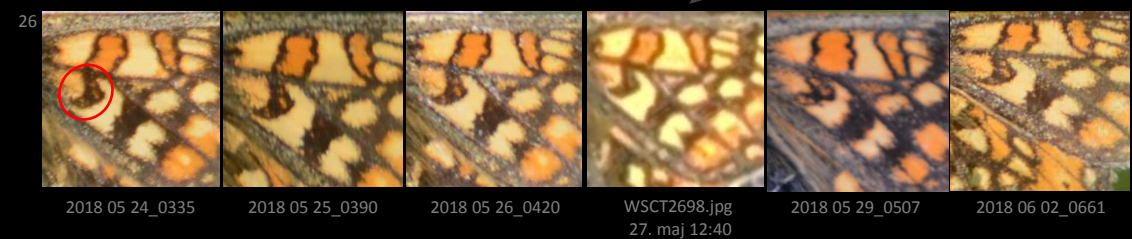
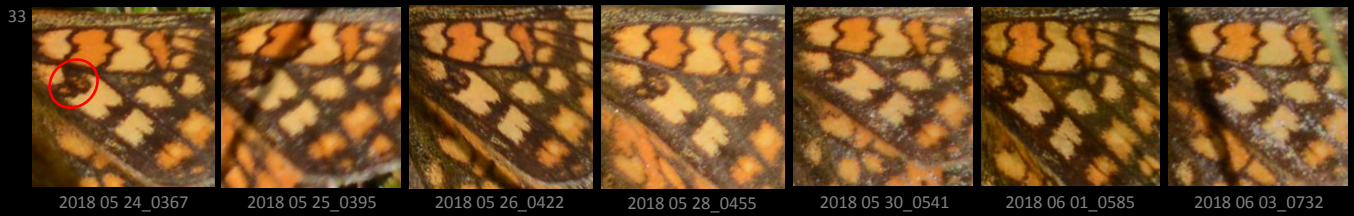
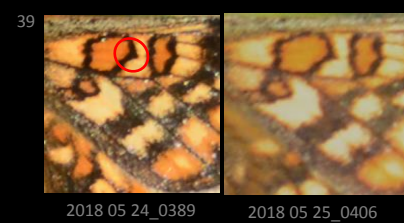
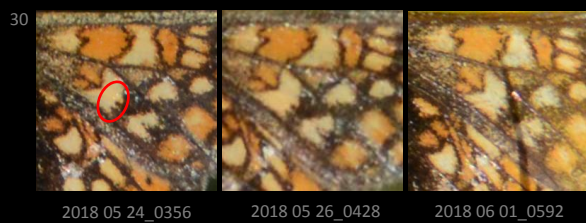
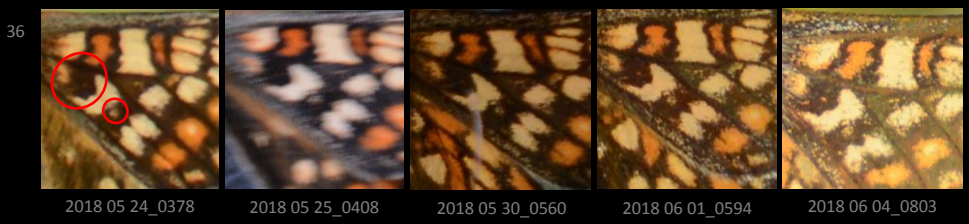
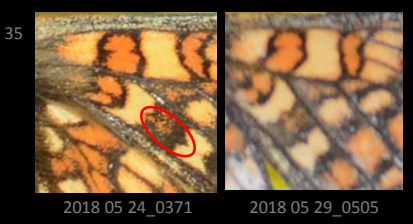

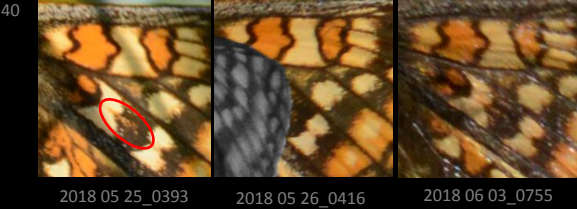
Foto fra Timelapse-kamera

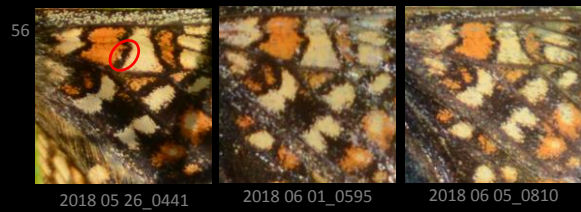
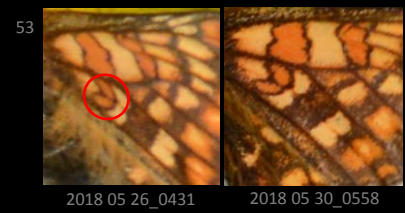
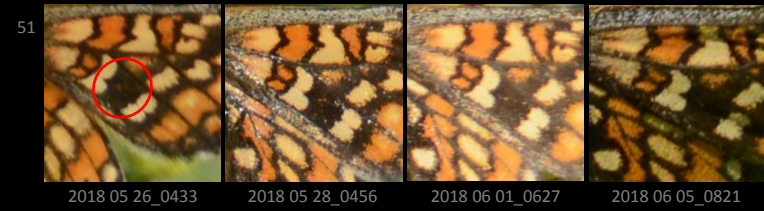
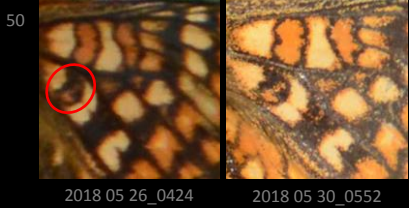
Flest genfund på forskellige dage

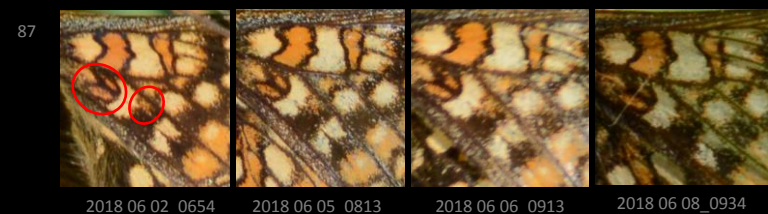

Flest genfund på forskellige dage

I alt blev 207 Hedepletvinger observeret i perioden 20. maj – 12. juni (individer, som blev truffet flere gange samme dag er kun talt med som én, selvom den i felten ikke var identificeret).

Af de 207 observationer var

- 105 første-gangsobservationer
- 102 gensyn med tidligere individer

Nogle dage var der op til 50% af billederne, der viste gengangere (som var fotograferet tidligere samme dag). F.eks. d. 1.6. blev 46 Hedepletvinger fotograferet. Det viste sig at være kun 24 forskellige.

Edderkopper er farlige for Hedepletvinger

Observation d. 28.05.2018 : En Hedepletvinge fløj lavt hen over vegetationen sidst på eftermiddagen. Pludselig blafrede den kraftigt – men uden at komme nogen steder. Den var fløjet ind i et edderkoppespind. Da jeg nåede hen til Hedepletvingen, var en edderkop allerede fremme ved sit bytte.

Jeg ødelagde spindet og trak forsigtigt Hedepletvingen væk og satte den på et blad et lille stykke væk. Den kunne knapt holde sig på benene – få sekunder efter fik et lille vindpust den til at vælte om på siden. Formodentlig bedøvet af edderkop-gift. Jeg forventede ikke at de kom til live igen, og planlagde at tage den med hjem, når jeg lige havde taget et par billeder mere af andre Hedepletvinger.

Da jeg lidt senere kiggede til den, var den kommet på benene igen og kravlede ubehjælpsomt rundt. Ved nærmere eftersyn kunne jeg se, at det ene følehorn var bøjet ned til et forben og holdt sammen med dette af edderkoppespind. Det var umuligt at fjerne uden at trække ben eller følehorn af.

Den blev efterladt på en blomst fra engelsk græs. Men overlevelseschancerne har næppe været store.

2018 05 28_0470 – nr 63.

